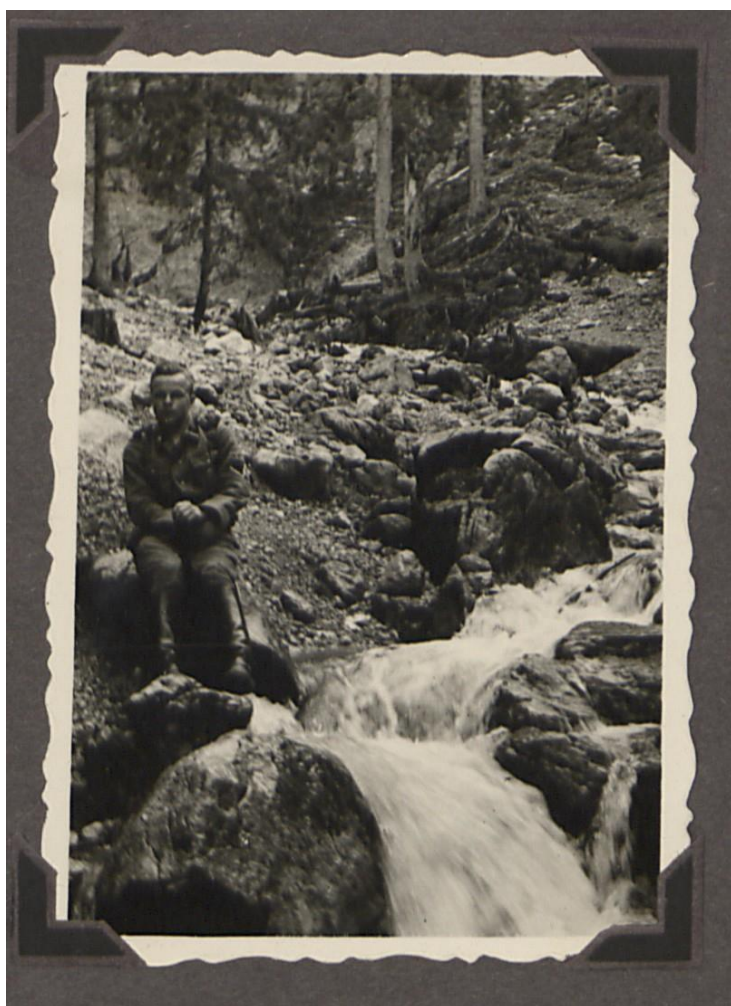

■ Urlop w Zakopanem. Z albumu SS-Manna

Autor: Bogumił Rudawski

Fot. 1. Właściciel albumu.

W zbiorach fotograficznych Archiwum II Wojny Światowej Instytutu Zachodniego znajduje się niewielki objętościowo album zatytułowany:

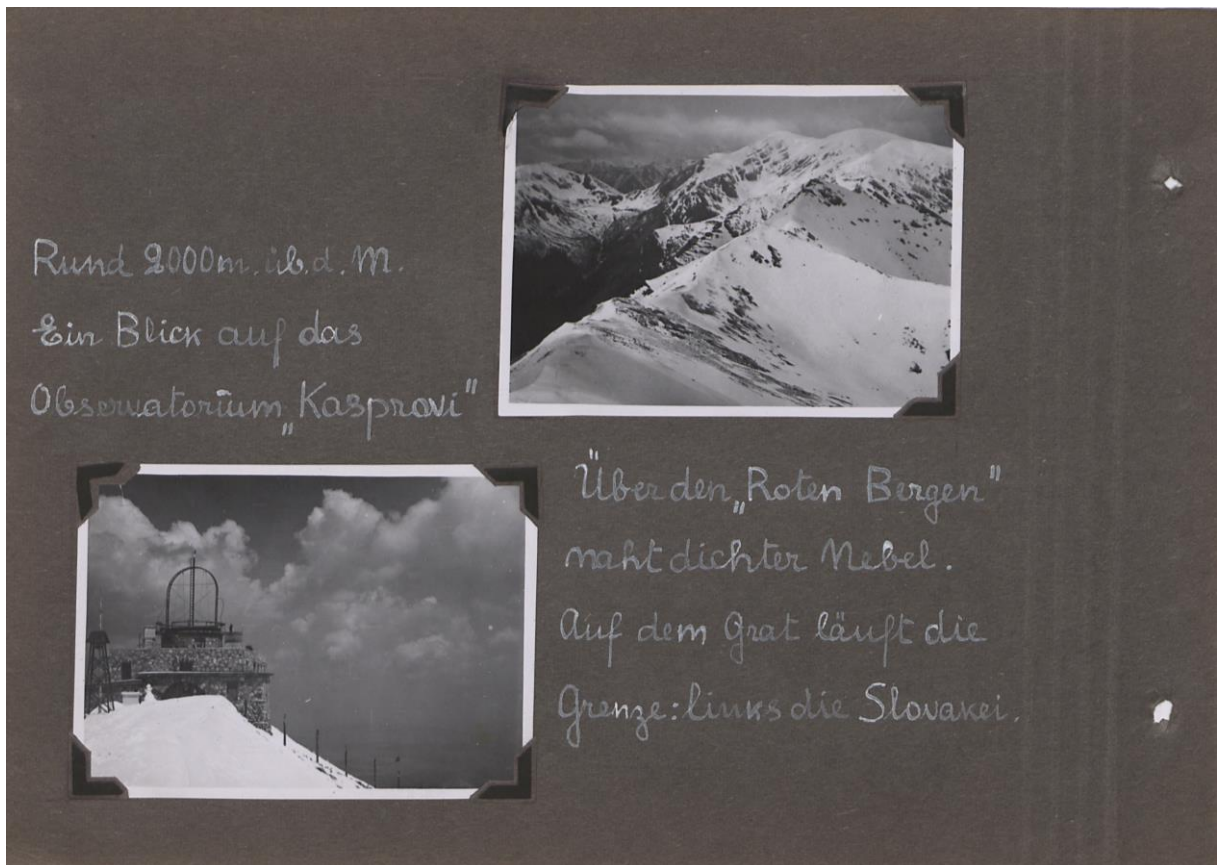
„Zakopane. Sonderurlaub 15.-
31.Mai 1941”.

Album liczy 16 dwustronnych, tekturowych kart w rozmiarze A5, które były pierwotnie zszyte sznurkiem. Na karty naklejono 61 fotografii, z których do dziś zachowało się 55. Każda karta rozdzielona była przekładką pergaminową. Autor albumu umieszczał po dwie fotografie na jednej stronie i opatrywał prawie każdą z nich krótkim komentarzem.

Fot. 2. Karta tytułowa albumu z brakującymi fotografiami.

Właściciel albumu, a zapewne również autor większości zdjęć, jest nieznan. Z lakonicznych opisów pod zdjęciami można wnioskować, iż był on członkiem *Waffen-SS*, który wraz z grupą kolegów przyjechał w drugiej połowie maja 1941 r. na dwutygodniowy „nadzwyczajny” urlop do Zakopanego. Jeden z fotografowanych mężczyzn jest trzykrotnie podpisany jako „SS Strm. Grasser” (zapewne SS-Sturmann; w oddziałach *Waffen-SS* starszy szeregowy); reszta pozostaje anonimowa. Album przeznaczony był prawdopodobnie dla rodziny lub innej bliskiej osoby właściciela woluminu.

Fot. 3. Góry.

Na górnym zdjęciu widok na Czerwone Wierchy z dopiskiem: „Granią biegnie granica: po lewej stronie Słowacja”.

Na dolnym zdjęciu obserwatorium astronomiczne na Kasprowym Wierchu.

Większa część fotografii przedstawia wędrowki grupy młodych mężczyzn w Tatrach, w tym m.in. wspinaczkę na Giewont oraz Kasprowy Wierch. Na zdjęciach uwiecznieni zostali przede wszystkim członkowie wypraw oraz górskie krajobrazy.

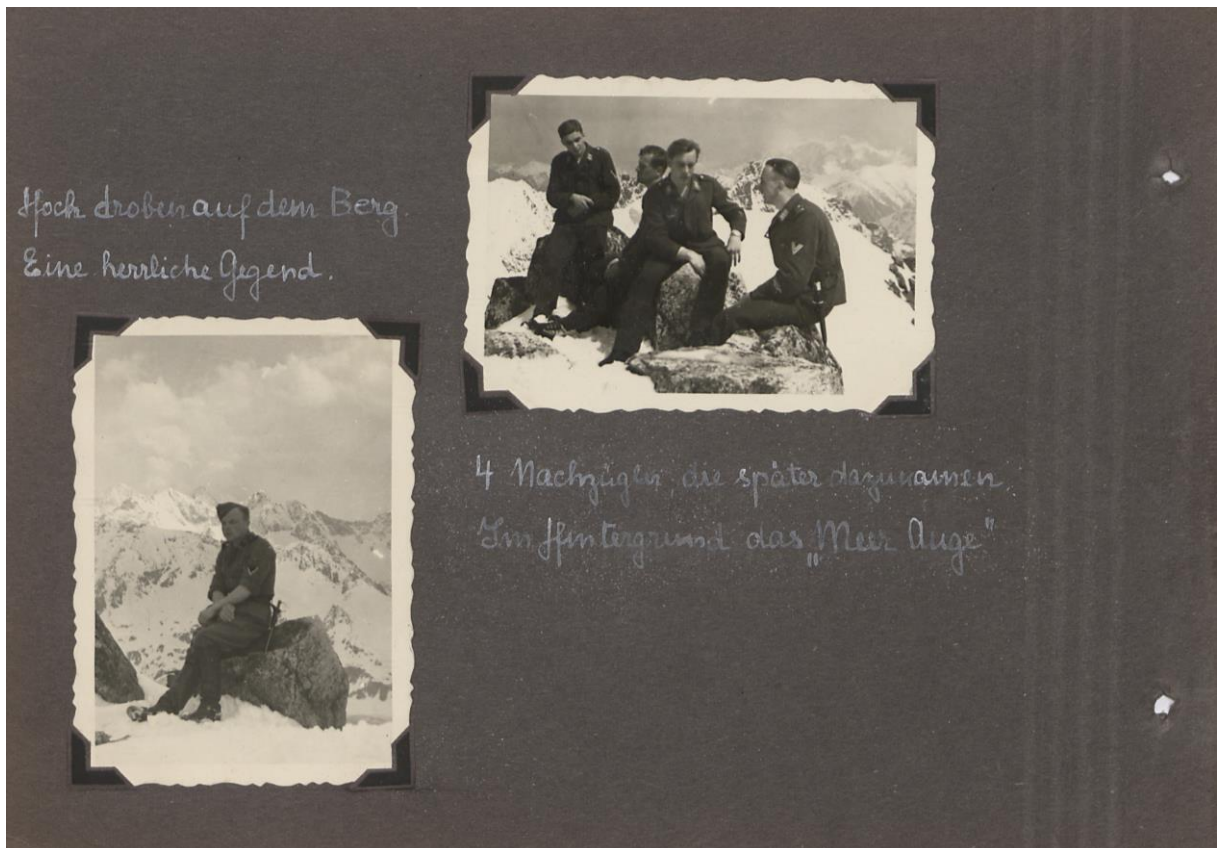
Pozostałe fotografie dotyczą czasu wolnego w Zakopanem. Znajdują się tu m.in. zdjęcia z zabaw zorganizowanych przez dziewczęta zgrupowane w obozie *BDM (Bund Deutscher Mädel)*, zdjęcia z osobą przebraną za niedźwiedzia oraz z wypoczynku na łąkach.

Zarówno fotografie, jak i znajdujące się przy nich komentarze, często utrzymane w dość swobodnym, żartobliwym, wręcz frywolnym tonie, podkreślają nastrój zabawy i beztroski, który towarzyszył młodym SS-Mannom. Kontrastuje to z faktem, iż - jak można się domyślać - trzy tygodnie po skończonym urlopie mężczyźni ci brali udział w ataku na

Związek Radziecki (22 czerwca 1941 r.). „Nadzwyczajny” urlop w Tatrach miał być przypuszczalnie czasem wypoczynku przed podjęciem nowych zadań.

Album należy traktować w kategoriach pewnej ciekawostki. Brak podstawowych informacji o osobach występujących na zdjęciach oraz oddziale, którego były one członkami, uniemożliwia praktycznie ich identyfikację. Jednak sam wolumin można traktować jako drobny przyczynek do historii *Waffen-SS* oraz dziejów Zakopanego podczas okupacji niemieckiej.

Album przechowywany jest pod sygnaturą IZ Dok. IV-164. Nie wiadomo, jak trafił do zbiorów Instytutu Zachodniego.

Fot. 4. Członkowie wyprawy.

Górne zdjęcie: „Czwórka spóźnialskich, którzy doszli później. W tle Morskie Oko”.

Na dolnej fotografii właściciel albumu. Komentarz: „Wysoko w górach. Wspaniała okolica”.

Fot. 5 i 6. Kolejka górską na Kasprowy Wierch.

Fot. 7. Czas wolny w Zakopanem.

*Wieczór pożegnalny z dziewczętami
z obozu BDM.*

Fot. 8. Czas wolny w Zakopanem.

Z lewej: „Mała przechadzka”.

Z prawej: „Wypoczywając służbowo!!!”.

Bogumił Rudawski - dr, pracownik Instytutu Zachodniego, historyk, zajmuje się dziejami okupacji niemieckiej w Polsce i II wojną światową.